

ΝΕΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΓΙΑ ΤΙΣ ΑΠΕ. ΕΝΑ ΒΗΜΑ ΜΠΡΟΣ, ΔΥΟ ΒΗΜΑΤΑ ΠΙΣΩ (Φεβρουάριος 2006)

Συγγραφέας: ΣΤΕΛΙΟΣ ΨΩΜΑΣ

Τη βαθιά απογοήτευσή της εξέφρασε σύσσωμη η κοινότητα των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας (ΑΠΕ) για το προσχέδιο νόμου που παρουσίασε πρόσφατα το ΥΠΑΝ και αφορά τις ΑΠΕ. Το προσχέδιο νόμου, που δόθηκε για δημόσια διαβούλευση, απέχει πολύ από τις αρχικές προτάσεις του Υπουργείου που μας γνωστοποιήθηκαν τον Απρίλιο του 2005.

Με δεδομένη την προϋστορία των νομοθετικών ρυθμίσεων για τις ΑΠΕ στη χώρα μας, κάθε σχετικό νομοσχέδιο, πιστεύουμε, ότι θα έπρεπε να είχε τους ακόλουθους τρεις κυρίαρχους στόχους:

1. Την επίλυση των προβλημάτων που συσσωρεύσε το κανονιστικό πλαίσιο του παρελθόντος.
2. Την απλοποίηση και επιτάχυνση των διαδικασιών αδειοδότησης των έργων με τη μείωση της γραφειοκρατίας και των χρόνων αδειοδότησης.
3. Την επίτευξη όσο το δυνατόν μεγαλύτερης διείσδυσης των ΑΠΕ στην ηλεκτροπαραγωγή σε όλα τα επίπεδα και σε όλους τους τομείς, ώστε να καλύψουμε τους στόχους που αφενός μας θέτουν οι διεθνείς δεσμεύσεις της χώρας (Πρωτόκολλο Κιότο, Κοινοτική Νομοθεσία για ΑΠΕ) και αφετέρου, και ουσιαστικά, η πραγματικότητα της εξέλιξης των κλιματικών αλλαγών.

Αντ' αυτών, είδαμε στο προσχέδιο να 'κόβεται' ο φιλόδοξος στόχος για κάλυψη του 29% της ηλεκτροπαραγωγής από ΑΠΕ ως το 2020 (στόχος που υπήρχε στο αρχικό κείμενο του Απριλίου 2005). Είδαμε ακόμη να εξαφανίζεται μια εξαιρετικά σημαντική παράγραφος που τόνιζε ότι *"η προώθηση της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από ΑΠΕ αποτελεί περιβαλλοντική και ενεργειακή προτεραιότητα υψίστης σημασίας για τη χώρα. Η προτεραιότητα αυτή λαμβάνεται καθοριστικά υπόψη σε περιπτώσεις*

στάθμισης με περιβαλλοντικές και άλλες προτεραιότητες". Το ποιες είναι οι συνέπειες αυτής της απάλειψης, μπορεί να φανταστεί κανείς, αναλογιζόμενος απλώς τη σημερινή αδιέξοδη κατάσταση.

Ενώ οι αρχικές προτάσεις (Απρίλιος 2005) περιείχαν ουσιαστικά μέτρα πάταξης της γραφειοκρατίας και απλοποίησης των αδειοδοτικών διαδικασιών, στο τελικό προσχέδιο του Ιανουαρίου 2006 οι προτάσεις αυτές τροποποιήθηκαν επί το συντηρητικότερο. Χαρακτηριστικά αναφέρουμε πως στο αρχικό σχέδιο φωτοβολταϊκά συστήματα ισχύος έως 500 κιλοβάτ (kW) που θα ενταχθούν στο ηπειρωτικό δίκτυο της χώρας δεν απαιτούσαν άδειες παραγωγής και εγκατάστασης, μιας και σύμφωνα με το νόμο πρόκειται για μονάδες "μηδενικής όχλησης". Με τη νέα πρόταση του Υπουργείου, το όριο απαλλαγής από τις σχετικές άδειες πέφτει στα 50 kW. Αυτό σημαίνει ότι η πλειοψηφία των επενδυτών καλείται να εμπλακεί σε μια εξάμηνη τουλάχιστον γραφειοκρατική ταλαιπωρία, η οποία επί της ουσίας δεν βοηθά κανέναν. Έτσι κι αλλιώς, τα συστήματα αυτά δηλώνονται στον ΔΕΣΜΗΕ και τη ΔΕΗ, διαφορετικά δεν δικαιούνται ενισχύσεων της ηλιακής κιλοβατώρας. Οι αρχές έχουν δηλαδή ούτως ή άλλως τον έλεγχο του ποιος παράγει τι και με ποιο τρόπο. Προς τι λοιπόν η άσκοπη και χρονοβόρα γραφειοκρατία;

Εκείνο όμως που σοκάρει και αποθαρρύνει τους επενδυτές είναι ότι στο προσχέδιο που παρουσίασε το ΥΠΑΝ απουσιάζουν οι προτάσεις για τιμολόγηση της παραγόμενης ηλιακής κιλοβατώρας (και της συμπαραγωγής), ενώ δίνονται τιμές για τις άλλες τεχνολογίες. Η δικαιολογία του Υπουργείου είναι πως θέλει να συζητήσει περαιτέρω το τελικό επίπεδο ενίσχυσης για τα φωτοβολταϊκά. Στη βάση ποιας πρότασης όμως θα γίνει αυτή η συζήτηση; Στο αρχικό σχέδιο, το ΥΠΑΝ πρότεινε τιμές για την ηλιακή κιλοβατώρα, οι οποίες μάλιστα έγιναν αποδεκτές από την αγορά, τόσο στην Ελλάδα όσο και στο εξωτερικό, μιας και ήταν στα ίδια επίπεδα με τις τιμές που ισχύουν σε άλλες χώρες (π.χ. Γερμανία, Ισπανία, Ιταλία). Λόγω εκείνων των αρχικών προτάσεων, άλλωστε, είχαμε ένα πρωτόγνωρο ενδιαφέρον από εκατοντάδες μικροεπενδυτές αλλά και τους σοβαρότερους παίκτες στο χώρο της ηλιακής ενέργειας διεθνώς. Μία υπαναχώρηση του ΥΠΑΝ θα έδινε το σήμα της αναξιοπιστίας και θα απομάκρυνε κάθε υποψήφιο επενδυτή. Σε τελική ανάλυση, γιατί ένας επενδυτής να επιλέξει την Ελλάδα για να επενδύσει στα φωτοβολταϊκά και να μη το πράξει στην Ισπανία ή την Ιταλία, χώρες με την ίδια ηλιοφάνεια, αλλά καλύτερο και ξεκάθαρο θεσμικό πλαίσιο;

Ο ήλιος χρειάζεται κίνητρα για να λάμψει!

Ακόμη και σήμερα, το 90% των άμεσων ή έμμεσων επιδοτήσεων στην ενέργεια στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης κατευθύνεται στα ορυκτά καύσιμα και την πυρηνική ενέργεια, παρόλες τις βαρύγδουπες διακηρύξεις για ενίσχυση των καθαρών πηγών ενέργειας. Αυτό στην πράξη σημαίνει ότι ακόμη και ώριμες τεχνολογίες απαιτούν κίνητρα για να σταθούν ανταγωνιστικά στην αγορά. Αν αυτό ισχύει για τον άνθρακα (μια τεχνολογία με ζωή δύο αιώνων), για το φυσικό αέριο (μια τεχνολογία με ζωή ενός αιώνα) και τα πυρηνικά (μια τεχνολογία με ζωή μισού αιώνα), τότε τι να πει κανείς για τις νέες τεχνολογίες των ανανεώσιμων πηγών, όπως είναι τα φωτοβολταϊκά;

Κανείς δεν αμφιβάλλει ότι τα φωτοβολταϊκά συνεπάγονται σημαντικά οφέλη για το περιβάλλον και την κοινωνία. Οφέλη για τον καταναλωτή, για τις αγορές ενέργειας και για τη βιώσιμη ανάπτυξη. Τα φωτοβολταϊκά είναι μία από τις πολλά υποσχόμενες τεχνολογίες της νέας εποχής που ανατέλλει στο χώρο της ενέργειας. Μιας νέας εποχής που θα χαρακτηρίζεται ολοένα και περισσότερο από τις μικρές αποκεντρωμένες εφαρμογές σε ένα περιβάλλον απελευθερωμένης αγοράς. Τα μικρά, ευέλικτα συστήματα που μπορούν να εφαρμοστούν σε επίπεδο κατοικίας, εμπορικού κτιρίου ή μικρού σταθμού ηλεκτροπαραγωγής (όπως π.χ. τα φωτοβολταϊκά, τα μικρά συστήματα συμπαραγωγής, οι μικροτουρμπίνες και οι κυψέλες καυσίμου) αναμένεται να κατακτήσουν ένα σημαντικό μερίδιο της ενεργειακής αγοράς στα χρόνια που έρχονται. Ένα επιπλέον κοινό αυτών των νέων τεχνολογιών είναι η φιλικότητά τους προς το περιβάλλον.

Η ηλιακή ενέργεια είναι καθαρή, ανεξάντλητη, ήπια και ανανεώσιμη. Η ηλιακή ακτινοβολία δεν ελέγχεται από κανέναν και αποτελεί ένα ανεξάντλητο εγχώριο ενεργειακό πόρο, που παρέχει ανεξαρτησία, προβλεψιμότητα και ασφάλεια στην ενεργειακή τροφοδοσία.

Όμως ούτε η άφθονη και δωρεάν ηλιοφάνεια ούτε τα προφανή οφέλη της

τεχνολογίας αυτής αρκούν για να απογειώσουν την αγορά. Σε τελική ανάλυση, ο καταναλωτής κοιτά την τσέπη του και, όσο οι χρόνοι απόσβεσης είναι απογοητευτικοί, θα απέχει από τη χρήση της εκπληκτικής αυτής τεχνολογίας. Είναι σαφές ότι το κόστος των φωτοβολταϊκών πέφτει συνεχώς και σε λίγα χρόνια, ο ηλιακός ηλεκτρισμός θα έχει ένα σημαντικό μερίδιο στο ενεργειακό ισοζύγιο. Μέχρι τότε όμως, τα φωτοβολταϊκά (όπως και κάθε νέα τεχνολογία) χρειάζεται μια σειρά από κίνητρα για να σταθούν στην αγορά.

Οι χώρες που είδαν εγκαίρως αυτή την ανάγκη και έκαναν τα απαραίτητα βήματα (όπως π.χ. η Γερμανία και η Ισπανία) δρέπουν ήδη τους καρπούς αυτής της έξυπνης και αποτελεσματικής πολιτικής. Εκατοντάδες μεγαβάτ φωτοβολταϊκών απαλύνουν τις αιχμές του συστήματος χωρίς να ρυπαίνουν, ενώ εκατοντάδες νέες επιχειρήσεις με χιλιάδες εργαζόμενους έχουν δημιουργηθεί την τελευταία πενταετία. Χάρη στην πολιτική των γενναίων κινήτρων, τα φωτοβολταϊκά έχουν γίνει η ταχύτερα αναπτυσσόμενη ενεργειακή τεχνολογία. Την ερχόμενη πενταετία μάλιστα, η βιομηχανία αναμένει τετραπλασιασμό της παραγωγής και τριπλασιασμό του τζίρου και των κερδών.

Ενώ όμως η διεθνής αγορά γνωρίζει μια πραγματική κοσμογονία, η ελληνική αγορά μετά βίας επιζεί. Μόνο ένα γενναίο καθεστώς ενίσχυσης της ηλιακής κιλοβατώρας μπορεί να ανατρέψει αυτή την κατάσταση και να βάλει και την ελληνική αγορά σε τροχιά ανάπτυξης. Γιατί, σε τελική ανάλυση, και ο ήλιος χρειάζεται κίνητρα για να λάμψει.